

AUTOREFERAT

Streszczenie

Autorka:

mgr Greta Samuel

Promotorka:

dr hab. Jaśmina Wójcik- Wróblewska

Dyscyplina:

Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Kierunek:

Komiks w kontekście społecznym

Polsko-Japońska Akademia

Technik Komputerowych w Warszawie

Warszawa 2024

Napisany przeze mnie „Autoreferat” jest wynikiem mojego długoletniego zainteresowania komiksem oraz ilustracją w aspekcie zawodowym, a także społecznym. Jest to podjęta próba przybliżenia Państwu moich założeń formalnych dla pracy doktorskiej „emigracJA”.

Rozpoczynam „wstępem”, w którym opisuję moje wykształcenie oraz zatrudnienie w jednostkach naukowych/ artystycznych.

W pierwszym rozdziale autoreferatu przybliżam moją ścieżkę zawodową, która rozpoczęła się w 2013 roku, kiedy byłam jeszcze studentką na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Był to początek mojej sześcioletniej współpracy jako ilustratorka z magazynem „Charaktery”. Kończę opisując moją pracę jako Senior Editorial Illustrator w międzynarodowej firmie w Londynie o nazwie Culture Trip (styczeń 2018 – październik 2020), a także pracą freelancerską, która trwa do dnia dzisiejszego. Moje ilustracje i komiksy zostały zauważone w konkursach na skalę światową m.in. „3x3 International Illustration Show” w Nowym Jorku, który odbył się w latach 2019 oraz 2021. Prace uczestniczyły w wystawach oraz zostały wydrukowane w międzynarodowych katalogach. Równie ważnym aspektem są moje zainteresowania, które ukształtowały mój światopogląd i skierowały do podjęcia twórczej ścieżki zawodowej. Wspominam m.in. Meredith Monk amerykańską artystkę współczesną, kompozytorkę, wokalistkę, reżyserkę i choreografkę, której awangardowy film i muzyka do „Ellis Island” wywarły na mnie ogromne wrażenie, nie tylko wyrazem ale tematyką emigracyjną w Stanach Zjednoczonych na przełomie wieków. Następnie zwracam uwagę na moment, w którym odkryłam jaką ważną rolę pełni komiks w opisywaniu problemów społecznych (np. „Maus” Arta Spiegelmana czy „Persepolis” Marjane Satrapi), a także, że może on pełnić funkcję autoterapii dla autora i jednocześnie formę edukacyjną dla odbiorcy.

Efektorem tych poszukiwań był mój dyplom magisterski pt. „Samech”, który został zrealizowany w formie komiksu. Jest to zbiór trzech historii kobiet, które poznałam w krakowskim Towarzystwie Interwencji Kryzysowej podczas sesji z psychologiem. Praca ta utwierdziła mnie w wyborze języka jakim jest narracja obrazem. Uważam ten projekt za rozpoczęcie moich działań w obszarze artystyczno-społecznych.

Następnie przybliżyłam swoje doświadczenia pedagogiczne w instytucjach szkolnictwa wyższego oraz przeprowadzonych warsztatach. Rozpoczęłam pracę asystentki na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w Pracowni Litografii u prof. Błażeja Ostoi Lniskiego w październiku 2013 i zakończyłam w semestrze letnim 2016 roku. Również przez rok prowadziłam samodzielnie zajęcia w Pracowni Ilustracji dla studiów niestacjonarnych w tej samej uczelni. W dniach 12–18 września 2015 roku przeprowadziłam tygodniowe warsztaty z komiksu oraz ilustracji prasowej dla Wyższej Szkoły Artystycznej w Warszawie. Od października 2021 roku do czerwca 2023 roku byłam asystentką na Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w Pracowni Ilustracji prowadzonej przez dr Annę Machwic. W tym samym czasie rozpoczęłam pracę wykładowczyni w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie na kierunku grafika projektowa dla studiów dziennych. W dniach 13–17 grudnia 2021 roku przeprowadziłam tygodniowe warsztaty w języku angielski z zakresu typografii w ilustracji oraz komiksie na Polsko- Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie. Od marca 2022 roku prowadzę zajęcia z przedmiotu DIGITAL PUBLICATIONS na Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Warszawie.

W kolejnym rozdziale wyjaśniam zapis tytułu pracy doktorskiej „emigracJA” oraz fakt dlaczego skupiam się na temacie emigracyjnym. Moja praca doktorska jest podzielona na dwa segmenty. Pierwszą część stanowią wywiady które przeprowadziłam z imigrantami mieszkającymi w Polsce oraz osobami, które im pomagają. Nawiązałam współpracę z 14 instytucjami i firmami, są to: Kobiety

Wędrownie, Fundacja Dobry Start, BAZA by Inclusive.Buzz, Caritas Polska, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Dla Wolności, Fundacja Ocalenie, Fundacja Humanosh, Lekarze bez Granic, HerDocs, Peaches Gastro Girls, Karma crew Warsaw, ASAGAO. Finalnie przeprowadziłam wywiady z ponad 30 osobami wśród, których były osoby z Białorusi, Ukrainy, Afganistanu, Algierii, Somalii, Liberii (państwo położone w Afryce Zachodniej), Czeczeni, Nepalu, Tybetu, Japonii. Przeprowadziłam również nie mniej interesujące rozmowy z Polakami, którzy postanowili pomagać. Wśród nich są prawnicy, pracownicy fundacji, psychologowie, filmowcy czy osoby zatrudniające imigrantów w swoich firmach. Moja wiedza na temat sytuacji imigrantów w Polsce, w szczególności na granicy polsko-białoruskiej była znikoma. Dzięki tym ludziom dowiedziałam się jak bardzo ta sytuacja jest trudna nie tylko pod względem społecznym, ale również politycznym. Napór imigrantów na granicę polską jest wzmożony przez władze białoruskie, które organizują nielegalne pasy przerzutowe. W tym miejscu cytuję fragment raportu „Gdzie prawo nie sięga” Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka gdzie w klarowny sposób jest opisana sytuacja pogranicza.

Do rysunków wykorzystałam wizerunki konkretnych osób, a w treści nagrania autentycznych rozmów. Tutaj pragnę nadmienić, że długość rozmów była bardzo różna, od 20-minutowych po ponad 4-godzinne. Część rozmów odbywał się w języku polskim, inne w języku angielskim. Jako osoba przeprowadzająca wywiad, chciałam dać potrzebny czas rozmówcom, aby poczuli się wysłuchanymi. Dla mnie to były cenne informacje dzięki, którym lepiej ich rozumiałam. Nierzadko poprzez podzielenie się doświadczeniem mojej własnej emigracji wzbudzałam ich zaufanie. Rozmowy te stały się podstawą do napisania scenariuszy. Treść tych nagrań można odsłuchać poprzez zeskanowanie kodów QR. Nagrania nie zostały zmontowane, dzięki czemu odbiorca ma pełny dostęp do rozmów, które potem zostały przełożone na formę scenariusza (poddane interpretacji). Poprzez różnorodność osób i ich historii pokazuję jak sytuacja życiowa i polityczna może się szybko

zmienić w sposób na tyle znaczący, że emigracja staje się realna.

Lista osób, których historie zostały pokazane w komiksie: Kandżu Skopiec (Tybet), Housam Hadeb (Algieria), Sylwia Gregorczyk-Abram (polska prawniczka, obrończyni Praw Człowieka), Nadia Povyshchenko (Ukraina), Ada Tymińska (aktywistka, Helsińska Fundacja Praw Człowieka) Maria Makar (Białoruś).

Drugą część projektu doktorskiego stanowi „Suplement”. Są to krótkie komiksowe historie pokazujące mój pięcioletni pobyt w Wielkiej Brytanii. Ta praca jest podjętą próbą opisu przeżyć emigracyjnych szerszemu odbiorcy w sposób graficzny i przystępny, jak również zgodny z moją twórczą pasją i wytyczoną drogą zawodową. W dziele tym spełniam warunki archetypowego bohatera, o którym pisał w swojej książce Joseph Campbell „Bohater o tysiącu twarzach”. W założeniu mojej historii przedstawiam „Wyprawę bohatera”, który podejmuje wyzwanie podróży, aby spełnić swoje marzenia. Po przejściu „drogi prób” osiąga cel, jednak z czasem dokonuje się zmiana wewnętrzna. Następuje powrót i otwarcie nowego rozdziału.

Czas spędzony w Londynie stał się inspiracją do pochylenia się nie tylko nad moim prywatnym doświadczeniem emigracyjnym, ale również na zwrócenie uwagi na sytuację w tym obszarze w Polsce, a także tendencje globalne. Swoją historię domykam emigracyjne koło. Zakończenie historii nie jest ostateczne i może być ona kontynuowana poprzez przeprowadzanie kolejnych wywiadów.

Następnie przechodzę do rozdziału na temat użycia języka komiksowego. Zwracam uwagę na zależności techniczne takie jak kadrowanie czy kompozycja strony, a także prezentuję przykładowe prace graficzne.

W „Zakończeniu” zapewniam, że każdy rodzaj aktywności, opisanej w poniższym autoreferacie, tworzy spójną całość, kształtując i wciąż rozwijając moją osobowość jako artystki i pedagoga.

